

Wagner R. Kardioanestezie a perioperační péče v kardiochirurgii. Praha: Grada Publishing 2009. 336 stran, ISBN 978-80-247-1920-7.

Nakladatelství Grada Publishing vydalo začátkem letošního roku neobyčejně zdařilou a potřebnou monografii: Kardioanestezie a perioperační péče v kardiochirurgii. Jediným autorem knihy je MUDr. Robert Wagner, Ph.D., vedoucí anesteziolog Centra kardiovaskulární a transplantační chirurgie v Brně. Autor při sepisování monografie uplatnil a použil nejen své rozsáhlé teoretické znalosti a nejnovější literární informace, ale i své bohaté praktické zkušenosti kardioanesteziologa, které získal za více než dvacetileté působení na prestižním kardiochirurgickém pracovišti. Kniha tak obsahuje nejen všechny důležité teoretické informace, nutné ke správnému pochopení fyziologie a patofyziologie hemodynamiky, včetně popsaní veškerých metod její monitorace, ale dává i návod a praktické rady, jak postupovat ve vlastní kardioanestezii

a v intenzivní pooperační péči. Knihu lze označit za výbornou učebnici nejen pro specializované kardioanesteziology, ale pro všechny anesteziology, intenzivisty a také pro kardiochirurgy a kardiology.

Text je rozdělen do těchto 11 kapitol: (1) Předoperační příprava a odhad rizika pooperačních komplikací (13 stran), (2) Monitorování hemodynamiky a přidružených fyziologických funkcí (71 stran), (3) Kardiovaskulární farmakologie (34 stran), (4) Principy operace a ochrany myokardu (12 stran), (5) Mismotélní oběh (21 stran), (6) Hemokoagulace a hemoterapie (34 stran), (7) Anestezie pro operaci ICHS (42 stran), (8) Anestezie pro operace srdečních chlopní (15 stran), (9) Anestezie pro operace na hrudní aortě (18 stran), (10) Anestezie pro transplantaci srdce (8 stran), (11) Anestezie u vrozených srdečních vad v dospělosti (12 stran).

Srozumitelný a zajímavý text jednotlivých kapitol vhodně doplňuje a dokresluje velké množství názorných obrázků, schémat a tabulek.

Robertu Wagnerovi se podařilo napsat výbornou a potřebnou monografii. 300 stran perfektního textu je nejen souhrnem současných teoretických znalostí dané problematiky, ale praktické poznámky a rady činí z knihy i užitečný manuál kardioanestezie a perioperační péče. Knihu lze doporučit ke studiu především anesteziologům, intenzivistům, kardiochirurgům a kardiologům.

prof. MUDr. Jan Dominik, CSc.

www.fnhk.cz

e-mail: kardio@fnhk.cz

Doručeno do redakce: 1. 6. 2009

Czudek S. Jednodenní chirurgie. One day surgery. Praha: Grada Publishing 2009. 126 stran. ISBN 978-80-247-1786-9.

Nakladatelství Grada Publishing vydalo publikaci Jednodenní chirurgie – one day surgery, jejímž editorem a hlavním autorem je prim. MUDr. Stanislav Czudek, CSc., přednosta onkologického centra J. G. Mendela v Novém Jičíně. Autorsky se na této v našem písemnictví první a původní práci podílí 8 spolupracovníků z Nového Jičína a Třince. Závěcenou předmluvu napsal jeden z protagonistů moderní chirurgie v České republice, prof. MUDr. Miloslav Duda, DrSc.

MUDr. Stanislav Czudek, CSc., vychází z celosvětově se rozvíjející tendence, směřující k postupnému zkracování pobytu na chirurgických (a také všech jiných odborností) nemocničních lůžkových pracovištích, s touto myšlenkou též koresponduje motto práce: „naším

cílem není zavádění nových chirurgických postupů, ale především spokojenost pacienta a minimální počet pooperačních komplikací“. K dosažení tohoto cíle existují ve vyspělém zahraničí – USA, ale také v Evropě – pracoviště tzv. jednodenní chirurgie, splňující veškerá náročná kritéria, žádoucí pro správný chod takto organizované činnosti.

Hlavními motivy, inspirujícími jednodenní chirurgii v rozsahu zejména standardních méně až středně závažných výkonů, jsou tyto předpoklady: snížení výskytu v nemocnici akvirovaných infekcí, minimalizaci psychicky zatěžujících až stresujících zátěží z delší hospitalizace vyplývajících a v neposlední řadě významná finanční úspora. Jedním z rozhodujících impulzů se stal ex-

ponenciální nástup a rozvoj mininvasivní, zejména laparoskopické chirurgie v posledním desetiletí 20. století, které MUDr. Stanislav Czudek, CSc., jako jeden z prvních v teritoriu bývalého Československa zachytil a záhy začal rozvíjet. Kromě dnes již „zlatého standardu“ laparoskopicky prováděných cholecystektomií se v oblasti miniinvasivních operačních přístupů pevně zakořenila technika takto prováděných operačních korekcí jedné z nejčastěji v oblasti chirurgie frekventovaných chorob – hernií všech lokalizací. Tato skutečnost se stala logickou inspirací konstrukce předkládaného díla – část organizační a logistická je doplněna statí o jednodenně prováděných cholecystektomiích a hernioplastikách.

V konkrétní, moderně hutné formě je čtenáři podán výborem České chirurgické společnosti oponovaný a schválený Standard léčebného postupu hospitalizace v režimu jednodenní chirurgie, dále potřebné kvalifikační předpoklady institucionální a personální. Ve vlastním procesu péče pak autor formuluje vstupní podmínky, průběh péče a podmínky skončení tohoto procesu.

Z celého textu jsou pak vyvozeny závěry pro praxi v České republice – organizačně-osvětové, pro řešení zejména kýl oblasti třísla pomocí originální TOM metody a konečně jednodenně uskutečňovanou laparoskopickou cholecystektomií.

Velmi cenným doplňkem publikace je vložené DVD s instruktivním přehledem a ukázkami souboru vybraných miniinvazivních operací, vhodných pro one day surgery.

Z práce MUDr. Czudka vyplývá pevně přesvědčení, že za optimálních poměrů by měla být každému pacientovi (s omezených vhodným pro one day surgery) tato možnost nabídnuta a mělo by být ponecháno na pacientově osobním rozhodnutí, jakým způsobem a za jakých okolností si přeje být v indikovaných případech operován.

Pevně věřím, že prezentovaná průkopnická publikace MUDr. Stanislava Czudka, CSc., najde ohlas v ši-

roké obecně-chirurgické veřejnosti a stane se nedílnou součástí pohotovostních knihovniček zejména mladých chirurgů.

Zcela závěrem: Význam předkládané publikace byl oceněn Vědeckou radou Jesseniovy lékařské fakulty UK v Martině, která na základě proběhlé obhajoby navrhla a doporučila MUDr. Stanislavu Czudkovi, CSc., *venia legendi* oboru chirurgie.

prof. MUDr. Jan Wechsler, CSc.

www.fnusa.cz

e-mail: jan.wechsler@gmail.com

Doručeno do redakce: 31. 5. 2009

Edelsberger T. 500 klinických studií v diabetologii. Praha: Maxdorf 2009, 717 stran. ISBN 978-80-7345-179-0.

Na počátku bych si dovil připomenout předchozí publikaci MUDr. Edelsbergera Diabetes v tabulkách. V části věnované historii významných objevů v diabetologii je vzpomenut egyptský „Ebersův“ papyrus z roku 1550 př. Kr., který popisuje „polyurickou nemoc, při které se maso a kosti ztrácejí do moče“. O více než 3 000 let později v 18. století Dr. Culen pojmenoval omezení současným názvem diabetes mellitus. Až roku 1921 se nám s objevem inzulínu díky práci Dr. Fredericka Bantinga a Charlese Besta podařilo zvrátit do té doby fatální prognózu pacientů s diabetem 1. typu. S postupným narůstajícím množstvím informací o diabetu přestala empirie v boji s touto chorobou stačit a nadešla éra medicíny založené na důkazech, známější pod anglickým názvem evidence-based medicine (EBM).

Vzhledem k intenzivnímu výzkumu v diabetologii rychle přibývaly výsledky klinických studií a jejich různých subanalýz. Někdy je obtížné mít přehled o všech nových významných studiích a ještě těžší bývá rychle najít klinickou

studii zabývající se problematikou daného léku nebo třeba závislostí hladiny určitého hormonu na ostatních faktorech. Autor knihy 500 klinických studií v diabetologii si dal tu práci a vybral těch 500 klinických studií, které jsou v současné době nejvíce citované nebo přinesly největší léčebný a výzkumný přínos v boji s diabetem. Kniha cituje data jak ze studií, které mají spíše experimentální charakter, tak i ze studií z vlastní klinické praxe.

V krátkých tabulkách zpracovaný přehled 500 klinických studií předurčuje tuto publikaci stát se užitečným pomocníkem jak pro studenta medicíny, tak pro lékaře s dlouholetou praxí. Bez dat klinických studií, a tedy bez medicíny založené na důkazech se v dnešní době už zkrátka neobejdeme. Mnozí z nás znají ten pocit, když člověk dokončuje svůj článek, čas nás tlačí, ručička na hodinách se blíží k půlnoci. A my stále nemůžeme najít, v které té klinické studii byla srovnávána účinnost sitagliptinu s gliclazidem nebo třeba kardiovaskulární mor-

talita po infarktu v závislosti na úrovni kompenzace diabetu. Právě v takové situaci nám může být tato kniha příjemným pomocníkem. Musím hluboce smeknout před mravenčí prací autora, vyhledat v odborné literatuře u 500 klinických studií veškerá uvedená fakta.

Jak je tedy kniha členěna? V úvodu najdeme abecední seznam klinických studií s názvem (akronymem), následuje seznam studií bez zkráceného názvu charakterizovaných pouze svým obsahem. Vždy je uveden název studie a strana, na které ji v knize najdeme. Obsahu každé studie je vždy věnována jedna strana, v přehledné tabulce jsou uvedeny následující parametry: originální zkrácený název v angličtině, úplný název studie v angličtině, úplný český překlad názvu, klíčová slova, autoři, reference, rok vzniku, design, počet pacientů a trvání studie. Pod tabulkou najdeme podrobně rozebraný cíl, metodiku a výsledky studie. Pod odkazem metodika je uvedený celkový počet pacientů ve studii a přesné počty pacientů v jednotlivých studovaných

podskupinách. Pod odkazem výsledky je u naprosté většiny studií uveden zkoumaný parametr včetně SD a procenta významnosti, na které byla daná souvislost prokázána. U odkazu reference najdeme název periodika, rok vydání i stranu, takže můžeme daný odkaz přímo použít např. při psaní článku a není třeba již složitě vyhledávat konkrétní článek v knihovně apod.

Pozornost si zasluhuje kapitola Slovník statistických pojmů, někteří z nás si možná vzpomenou na svoje začátky, kdy člověk přemýšlel, co vlastně přesně

ta zmiňovaná statistická významnost představuje. Pokud mladý lékař začíná svou vědeckou kariéru, po přečtení dané kapitoly se rychle zorientuje v základních pojmech. Nebo spíše musím říct, bude se orientovat ve všech statistických pojmech, které jsou používány v každodenní vědecké práci.

Nechybí ani část věnovaná náplni jednotlivým fázím klinických studií nebo tabulka rozdělení studií dle designu včetně typického využití v klinickém výzkumu. Kniha je zakončena rejstříkem klinických studií dle klíčových slov. Vy-

hledání potřebného klíčového slova je poté otázka okamžiku.

Chtěl bych autorovi na tomto místě poděkovat za stvoření tohoto nového pomocníka diabetologa a společně s lékařskou veřejností se budu těšit na jeho další knihy, které na sebe jistě ne- nechají dlouho čekat.

MUDr. Petr Žák

www.fnusa.cz

e-mail: zakp@fnusa.cz

Doručeno do redakce: 22. 5. 2009